

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Clericus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

Clericus.
Circumcisio.

115

Vide v. *Baptismus.*

Clastrum.

Vide v. *Monasterium, Moniales, Religiosi.*

Clausura

Vide v. *Monasterium, Moniales, Religiosi.*

Clericus.

Vide v. *Censura Degradatio. Excommunicatio, Officium divinum, Ordo. Suspendio.*

1. Clericus significat sortem seu hereditatem, eò quòd Deus peculiariter sit illius fors sive pars : obligantur clerici gestare habitum & tonsuram: nec excusatur à peccato mortali, qui initiatus majoribus ordinibus, aut habens beneficium, non gestat tonsuram vel habitum ad longum tempus absque iusta causa. Peccant ergo à fortiori clerici gestantes arma absque iusta & rationabili causa. *tom. 1. de Sacramento Ordinis, disp. 8. quæst. unic. punct. ult. n. 1. & seq.*

2. Debent prætereà clerici initiati sacris ordinibus recitare Horas Canonicas, & servare castitatem. *ibid. n. 8.*

3. Clerici exempti sunt à laica potestate. *ibid. n. 9. & to 2. circa 8. Decal. præcept. disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 1. n. 2. & seqq.*

4. Clericus qui primam tonsuram eo tantùm fine recipit, ut fruatur privilegio clericali, non peccat mortaliter. *tom. 1. de Sac. Ord. disp. 8. quæst. unic. punct. ult. n. 10.*

A D D I T I O.

Clericus in sacris potest conveniri coram iudice sæculari in civilibus, de licentia Episcopi sui Sylvest. *v. iudex n. 4.*

Potest clericus in crimine deprehensus capi à sæculari iudice, ut Ecclesiastico tradatur; potest & noctu capi, si cum armis incedat; præsumitur enim velle delinquere, in quo potest impediri etiam per sæcularem potestatem. *Quin*

H 2

enim

etiam potest à quovis sæculari teneri clericus, & includi, ne lædat alterum.

Possit etiam fugientem, vel de fuga suspectum, capi à creditore, ut tradatur judici Ecclesiastico, tenet Sylv. *excom.* 6. q. 14. Navar. c. 27. nu. 82. qui tenet esse Panorm. & communem in cap. *cum non ab hom. de jud.* (Noctu) Nav. l. 5. *cons.* 27. alias 44. *de sent. excom.*

Clerici tenentur legibus civilibus rei publ. in qua degunt, modo non impediunt officium Ecclesiasticum, & libertati Ecclesiasticæ non repugnant. Et hoc modo solum via directiva, non autem coactiva Host. *cap. fin. de solv.* Covar. 2. p. *epit. c. 6. in princ. n. 20.* Dried. *lib. de lib. Eccles. c. 9.* Sot. *lib. 1. de just. q. 6. art. 7.* Cast. *lib. 1. de vig. pæn. cap. ult. & alii.*

Clerici bona possunt per judicem Ecclesiasticum confiscari, in casibus, quibus laici sic puniuntur.

Clericus calumniosus accusator debet privari officio, & verberatus in exilium mitti.

Clericus non potest consentire in judicem Ecclesiasticum non suum, sine licentia sui Episcopi.

Clericus pauper non tenetur cedere bonis Nec pro debito non ex delicto contracto potest conveniri ultra quam facere potest, nec, si est in sacris, puniri corporaliter pro debito, quod potest solvere. Cov. l. 1. c. 4. *var. resol. n. 4.*

Potest, qui est in sacris, aut beneficiatus, advocare coram judice Ecclesiastico; at coram sæculari solum in causa propria, vel Ecclesiæ, vel miserabilium, vel propinquorum, [qui alium advocatum commodè non possunt habere] usque ad quartum gradum. Non potest autem esse laici procurator generalis, sed solum in aliquo negotio: nec locum tenens Principis sæcularis, sed potest esse consiliarius: nec luci gratia negotiari per se, sed ob suam, aut suorum necessitatè. Non est autem negotiari vendere aliquid carius, quam emisti, nisi ad id emisses Potest & per alium honeste negotiari, & per se vendere, arte honesta à se facta. Non potest verò gestare arma offensiva, nec interesse executioni sententiæ capitalis, nisi officii spiritualis causa; nec exercere medici, aut chirurgi officium, ubi opus sit adustione, aut incisione, nisi cum pauperibus, aut alioqui sua, aut proximi necessitas postulet; nec venari, nisi causa recreationis sine strepitu; nec accipitres ad id alore, aut falcones; nec aleis ludere, nisi modicè, causaque recreationis.

Ludere

Ludere autem in magna quantitate ob lucrum, Navarr. mortale existimat. Vide Sylv. *verb. advocatus* §. 2. Nec lucri negotiationem. *dist.* 88. Mol. *dist.* 342. possunt tamen locare prædia colenda ad annos tres. Per alium.) Mol. *l. cit. nu.* 10. Joan. Medin. *q.* 20. *de rest. c. clericus. l. c.* 2. 91. *dist.* Vide Navarr. *c.* 21. *n.* 111 Lop. *n.* 1. *l. c.* 23 Ludere autem) Nav. *c.* 20. *n.* 9. De negotiatione licita & illicita Clericis, Mol. *in d. st.* 347.

Clericus in maxima necessitate potest cogi ab Episcopo civitatem custodire; potest ob invasa ab hostibus pugnare; nec erit irregularis, si hostem occidat, aut mutilat.

Quæres: Sitne clericis licitum studium Medicinæ, vel Juris Civilis. Resp. Studium sæcularium litterarum, ut Philosophiæ, esse licitum Clerico, ut habetur *cap. turbas. c. legitimus. dist.* 37. nisi aliquis magnus abusus in eo fiat, ut si Episcopus aliquis, qualem reprehendit Gregor. loco sacrarum litterarum suis prælegeret Grammaticam. Resp. 2. Legis studium, Medicinæ & Chirurgiæ vetitum esse religiosis, & multis clericis, Archidiacon. Diacon. Prælat. Præposit. Cantoribus, & Personatus habentibus idque sub pœna excommunicationis, nisi ab eo studio superfederint. Resp. 3. Exercitium Medicinæ & Chirurgiæ Clericis omnino esse prohibitum, maximè quando ferrum adhibent incisione, aut adustione, juxta *c. sententiam*; possunt tamen causa pietatis erga miserabiles personas, vel cognatas, si vitæ periculum absit, hoc exercitio uti, ut Navarr. Sylv.

Num clerici possint tabernarii, vel macellarii esse. Resp. Jure Canon. vetitum esse ingredi tabernam, extra necessitatem, ut si sint in itinere, ut habetur *c. non oportet.* & clerici edendi, *d.* 44. & *can. clerici de vit. c.* Resp. 2. Clericos non posse esse hospites, & laniones; & si abstinere nolint, sunt ab officio deponendi, *c. nulli clerico. d.* 44. & omni privilegio clericali privandi, *cap. diocesani, de vit. c. hon. in clement.*

Quæres: An clerici possint esse histriones, & personas in comædiis sustinere? Resp. 1. Secundum Canones non posse esse histriones, mimos, jocularios publicos, & ipso jure omni privilegio clericali privantur, si per annum, aut breviori tempore post admonitionem, hanc artem exercuerint. (Publicos.) Quia honestæ recreationis causa, vel valetudinis, inter privatos parietes histrionem agere minimè prohibetur, ut habet gloss. *in c. cleric.* Resp. 2. Clericos non posse ludis publicis histrionum interesse, ut habet *c. clerici.*

& in *syn. jur. 3. c. 7.* & Concil. Cabidon. *c. 8.* & Conc. Mogunt. ult. *cap. 75.* Pius V. in *const. an. 66.* sub gravi pœna prohibuit, ne clerici comedias, fabulas, hasiludia, aut ludicrum ullum profanum agant, vel spectent. Resp. 3. Non decere, ut clerici existentes in sacris ordinibus etiam personas agant in comediiis sacris, & honestis, minimè tamen decere religiosos: licet tamen tam clericis, quàm monachis, hujusmodi spectaculis interesse, quia sacra sunt & honesta, & apta ad movendū

Quæres: An si clericus emat vineam, vel prædium, obnoxium decimis, aliisve oneribus, teneatur præstare decimas. D. Anton. 3. *p. tit. 24. c. 29.* putat non teneri. Rectius Panormitan. in *c. fin. de vit. & hon. cleric.* Cardin. *ibid. q. 6.* putat distinguendum, ut si prædium habeat annexum onus perpetuum, & invariabile, quòd clericus teneatur id sustinere; si autem non sit perpetuum, non teneatur, ut si accesserit ex nova aliqua disceptatione tempore belli, quando cujusque civis bona æstimantur, ut secundum cujusque opes fiat distributio.

Quæres: An quando clerici negotiationis causa, vel alia de causa, bona sua temporalia transferant alium in locum, teneantur solvere tributa sua laico. Resp. cum gloss. in *cap. quamquam. de censib. in 6.* eos non teneri ad tributum, cum bona acquisita ex fructibus suorum beneficiorum aliò transferunt. Si autem fructus bonorum patrimonialium transferant, & id faciant causa negotiationis, tenentur solvere tributum, sicut laici, si autem non faciant, nisi pro sua necessitate, non tenentur.

Coadjutor, Coadjutus.

Vide v, *Distributiones.*

Commodatum.

1. Commodatum (quasi datum commodo alterius) est contractus, quo res alteri conceditur ad certum usum. Ad commodatum requiritur mutuus consensus, ut tradatur gratis commodatario ad aliquem certum usum, & ad certum aliquod tempus, expressè vel tacite; & præterea ut dominium commodati perseveret apud commodantem; consequenter si pereat absque culpa commodatarii, non pereat